



EUROPOS SAJUNGOS  
TEISINGUMO TEISMAS

---

## TEISINGUMO TEISMAS IR JAUNIMAS



---

## IŽANGA

Nuo 1952 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) rūpinasi, kad Sąjungos teisė būtų tinkamai taikoma ir jos laikomasi valstybėse narėse. Ilgainiui jis priėmė daug Europos integraciją stiprinančių sprendimų, kuriuose piliečiams, ypač jaunimui, suteikiama vis daugiau teisių. Kituose puslapiuose pristatomi kai kurie itin reikšmingi sprendimai; jie suskirstyti pagal temas.



---

## STUDENTŲ TEISĖS

**Vis daugiau studentų studijuoja ne savo valstybėje narėje, todėl Teisingumo Teismui teko nagrinėti daug šios srities ginčų. Jis nagrinėjo tokius klausimus: ar diskriminuojama, kai galimybė studijuoti valstybės narės universitetuose ribojama studentams iš kitų valstybių narių? Ar valstybė narė gali atsisakyti teikti tam tikrą paramą studentams iš kitų valstybių narių? Ar pasienio darbuotojų vaikai turi teisių valstybėje narėje, kurioje dirba jų tėvai?**





## Galimybė mokytis aukštojo mokslo įstaigose

2004 m. Teisingumo Teismas pripažino, kad Belgija diskriminavo kitų valstybių narių abiturientus (pavyzdžiui, gavusius Prancūzijos (*baccalauréat*) arba Vokietijos (*Abitur*) vidurinio mokslo baigimo atestatą), nes jie negalėjo mokytis aukštojo mokslo įstaigose Belgijoje tomis pačiomis sąlygomis kaip Belgijos abiturientai (2004 m. liepos 1 d. Sprendimas *Komisija / Belgija*, C-65/03). Po metų, 2005 m., toks pats sprendimas priimtas dėl Austrijos ([2005 m. liepos 7 d. Sprendimas Komisija / Austrija](#), C-147/03).

2010 m. Teisingumo Teismas taip pat paskelbė, kad valstybė narė iš principo negali nustatyti, kiek studentų iš kitų valstybių narių gali užsirašyti į tam tikras aukštojo mokslo įstaigų medicinos studijų programas, nebent toks jų skaičiaus apribojimas pateisinamas atsižvelgiant į visuomenės sveikatos apsaugos tikslą. Šiuo klausimu remdamasi rimtais ir įtikinamais duomenimis valstybė narė turi įrodyti, jog esama pavojaus, kad sumažės jos teritorijoje sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių diplomuotų specialistų ([2010 m. balandžio 13 d. Sprendimas Bressol ir kt.](#), C-73/08).



---

## STUDENTŲ TEISĖS

## Studijų finansavimas ir studentams skirta parama

Valstybė narė negali atsisakyti suteikti studijų paskolos arba skirti stipendijos studentams, kurie nuolat gyvena jos teritorijoje ir tenkina nuolatinio gyvenimo joje sąlygas (2005 m. kovo 15 d. Sprendimas *Bidar*, C-209/03). Tačiau valstybės narės gali numatyti, jog tokią paskolą arba stipendiją gali gauti studentai, kurie tam tikrą laiką gyvena jų teritorijoje ir įrodo, kad tam tikru mastu integravosi į jų visuomenę. 2008 m. Teisingumo Teismas šiuo klausimu nusprendė, kad išankstinė gyvenimo ne trumpiau nei penkerius metus sąlyga atitinka Sąjungos teisę (2008 m. lapkričio 18 d. Sprendimas *Förster*, C-158/07).

2012 m. Teisingumo Teismas pripažino, kad Austrija diskriminavo studentus iš kitų valstybių narių, nes nustatė, kad tik tie studentai, kurių tėvai gauna pagal Austrijos teisę mokamas išmokas šeimai, galėjo naudotis lengvatiniais transporto tarifais (2012 m. spalio 4 d. Sprendimas *Komisija / Austrija*, C-75/11).





---

## STUDENTŲ TEISĖS

## Pasienio darbuotojų vaikų padėtis

2013 m. Teisingumo Teismas paskelbė, kad valstybė narė (šiuo atveju Liuksemburgas) negali sistemingai atsisakyti skirti stipendijų pasienio darbuotojų vaikams, net jeigu jie negyvena jos teritorijoje. Iš tiesų pakankamam ryšiui su atitinkama valstybe įrodyti užtenka to, kad tėvai (arba vienas iš tėvų) pakankamai ilgai dirba toje valstybėje narėje ([2013 m. birželio 20 d. Sprendimas \*Giersch ir kt.\*, C-20/12](#)).

Be to, Teisingumo Teismas konstatavo, kad pasienio darbuotojų vaikai buvo diskriminuojami Nyderlanduose, nes šioje valstybėje parama studijoms užsienyje buvo skiriama tik studentams, kurie Nyderlandų teritorijoje gyveno bent trejus iš paskutinių šešerių metų. Teisingumo Teismas nusprendė, kad ši gyvenamosios vietos sąlyga yra pernelyg ribojanti ([2012 m. birželio 14 d. Sprendimas \*Komisija / Nyderlandai\*, C-542/09](#)).



---

## ASMENS DUOMENŲ APSAUGA

## **Informatikos ir interneto laikmečiu privatumo užtikrinimo ir asmens duomenų apsaugos temos tapo ypač svarbios. Šioje srityje Teisingumo Teismas, be kita ko, atsakė į šiuos du klausimus: ar egzistuoja teisė būti „pamirštam“ paieškos variklių serveriuose ir ar Sąjungos piliečių asmens duomenys pakankamai apsaugoti Sąjungoje ir už jos ribų?**

2014 m. Teisingumo Teismas nagrinėjo „teisę būti pamirštam“ paieškos variklių serveriuose. Jis nusprendė, jog asmuo, norintis, kad atlikus paiešką pagal jo asmenvardį nebebūtų matoma nuorodos į tinklapį, kuriame yra informacijos apie jo privatų gyvenimą, gali prašyti paieškos variklio eksploatuotojo, o jeigu jis atsisakytų, – kompetentingų valdžios institucijų, pašalinti šią nuorodą iš paieškos rezultatų sąrašo. Vis dėlto Teisingumo Teismas patikslino, kad tam tikrais atvejais, užtikrinant visuomenės teisę gauti informaciją, prašymo pašalinti galima netenkinti ([2014 m. gegužės 13 d. Sprendimas \*Google Spain ir Google\*, C-131/12](#)).

Be to, 2015 m. Teisingumo Teismas pripažino negaliojančiu Europos Komisijos sprendimą leisti Facebook perduoti savo Europoje registruotų vartotojų asmens duomenis į Jungtines Amerikos Valstijas, nes šis sprendimas neužtikrino adekvačios apsaugos nuo galimybės JAV institucijoms susipažinti su Sąjungos valstybių perduotais duomenimis ([2015 m. spalio 6 d. Sprendimas \*Schrems\*, C-362/14](#)).



---

## ORO TRANSPORTO KELEIVIŲ TEISĖS



## Kasmet lėktuvais skrenda trys milijardai keleivių. Teisingumo Teismas nagrinėjo jų teises ir, be kita ko, atsakė į tokį dažnai pasikartojantį klausimą: kuriais atvejais ir kokiomis sąlygomis oro linijų bendrovė turi sumokėti keleiviams kompensaciją?

2009 m. Teisingumo Teismas paskelbė, kad tris ar daugiau valandų atidėtų skrydžių keleiviai, kaip ir atšauktų skrydžių keleiviai, turi teisę į kompensaciją, jei oro linijų bendrovė negali įrodyti, kad skrydis atidėtas dėl ypatingų aplinkybių, kurių ji realiai negalėjo kontroliuoti ([2009 m. lapkričio 19 d. Sprendimas \*Sturgeon\*, C-402/07](#)). Teisingumo Teismas patikslino, kad įlaipinimo trapo ir orlaivio susidūrimas, taip pat daugelis nenumatytų techninių problemų nėra ypatingos aplinkybės, todėl nepanaikina teisės į kompensaciją (2014 m. lapkričio 14 d. Nutartis *Siewert* ir kt., C-394/14; [2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimas \*van der Lans\*, C-257/14](#)).

2014 m. Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad faktinis lėktuvo atvykimo laikas yra bent vienu lėktuvo durų atidarymo momentas. Juk iš tiesų būtent tada, kai keleiviams leidžiama palikti orlaivį, jie gali nevaržomi tęsti savo įprastą veiklą ([2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimas \*Germanwings\*, C-452/13](#)).



---

## VARTOTOJŲ TEISĒS

**Kaip paveikslėliai ant maisto produkto pakuotės ir informacija apie mažą mineralinio vandens druskingumą gali suklaidinti vartotoją? Tai du iš tų klausimų, į kuriuos Teisingumo Teismas neseniai atsakė, priimdamas daugybę vartotojų teisėms skirtų sprendimų.**

2015 m. Teisingumo Teismas priminė, kad vartotojui turi būti suteikta teisinga, neutrali ir objektyvi informacija. Kai iš produkto pakuotės atrodo, kad jo sudėtyje yra komponento, kurio iš tikrųjų nėra, pirkėjas gali būti suklaidintas, net jei pateiktas tikslus komponentų sąrašas. Būtent taip buvo vaisių arbatos atveju: ant jos pakuotės buvo pavaizduoti vanilės žiedai ir avietės, nors arbatoje nebuvo jokių iš šių vaisių išgautų natūralių komponentų ([2015 m. birželio 4 d. Sprendimas Teekanne, C-195/14](#)).

Taip pat 2015 m. Teisingumo Teismas patvirtino, kad ant mineralinio vandens butelių pakuotės nurodytas natrio kiekis turi atspindėti visų esamų cheminių formų natrio (valgomosios druskos ir natrio bikarbonato) kiekį. Vartotojas gali būti suklaidintas, jei vanduo pristatomas kaip turintis mažai druskos, nors jame daug natrio bikarbonato ([2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimas Neptune Distribution, C-157/14](#)).



---

**VISUOMENĖ / SVEIKATA**

## **Sąjungos teisė dažnai apima plačias ir sudėtingas sritis; neretai Teisingumo Teismui tenka spręsti su visuomene ir sveikata susijusius klausimus. Teisingumo Teismas turėjo atsakyti į šiuos du konkrečius klausimus: ar tos pačios lyties gyvenimo partneris gali turėti teisę į našlio pensiją ir ar Sąjungos piliečiai gali gydytis ne savo, o kitoje valstybėje narėje?**

Dar 1998 m. Teisingumo Teismas paskelbė, kad Sąjungos piliečiai gali gydytis ne savo, o kitoje valstybėje narėje ir gauti išlaidų kompensaciją pagal savo draudimo valstybėje (kurios ligonių kasoje jie yra registruoti) taikomus tarifus. Šis principas suformuluotas nagrinėjant ginčą, kilusį dėl to, kad Liuksemburgo ligonių kasa atsisakė kompensuoti dviejų liuksemburgiečių išlaidas: vienas iš jų Belgijoje nusipirko akinius, o kitas – Vokietijoje pasinaudojo ortodontiniu gydymu ([1998 m. balandžio 28 d. sprendimai \*Decker, C-120/95 ir Kohll, C-158/96\*](#)). Dėl gydymosi kitos valstybės narės ligoninėje, žinoma, būtina gauti išankstinį draudimo valstybės leidimą, tačiau negalima nepagrįstai atsisakyti tokį leidimą išduoti. Konkrečiai kalbant, asmuo gali būti operuojamas kitoje valstybėje narėje, jeigu jo paties valstybėje narėje operacijos laukimo terminas viršija atsižvelgiant į jo sveikatos būklę priimtina terminą (2001 m. liepos 12 d. Sprendimas *Smits ir Peerbooms, C-157/99* ir [2006 m. gegužės 16 d. Sprendimas \*Watts, C-372/04\*](#)).

2008 m. Teisingumo Teismas nusprendė, kad atsisakymas skirti našlio pensiją homoseksualiam gyvenimo partneriui yra tiesioginė diskriminacija dėl seksualinės orientacijos, nes likęs gyvas gyvenimo partneris atsiduria panašioje padėtyje kaip ir likęs gyvas sutuoktinis. Nagrinėtu atveju Vokietijos profesinio privalomojo draudimo įstaiga atsisakė skirti našlio pensiją vyrui, netekusiam savo registruoto gyvenimo partnerio ([2008 m. balandžio 1 d. Sprendimas \*Maruko, C-267/06\*](#)).





---

**SPORTAS**

## Teisingumo Teismas sprendė kelis ginčus, iš esmės susijusius su sportu, be kita ko, su teise į informaciją ir teise turėti prieigą prie sporto rungtynių transliacijos.

Dar 1995 m. Teisingumo Teismas pripažino, kad futbolo žaidėjai yra darbuotojai, kurie pasibaigus sutarčiai gali sudaryti kitą sutartį su laisvai pasirinktu klubu, ir iš jų naujo klubo negalima reikalauti jokios kompensacijos. Priėmus būtent šį sprendimą, futbolo klubai gali siųsti į nacionalinį čempionatą komandą, kurios nė vienas žaidėjas neturi šalies, kurioje vyksta čempionatas, pilietybės (1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Bosman*, C-415/93).

Be to, 2013 m Teisingumo Teismas patvirtino, kad valstybės narės gali reikalauti užtikrinti laisvą prieigą prie pasaulio ir Europos futbolo čempionato rungtynių transliacijos (2013 m. liepos 18 d. Sprendimas *UEFA ir FIFA / Komisija*, C-201/11 ir kt.). Taip pat 2013 m. Teisingumo Teismas nusprendė, kad valdžios institucijos gali apriboti mokesčio už trumpų futbolo rungtynių ištraukų transliaciją dydį, kad televizijos kanalai galėtų nebrangiai parengti trumpus informacinius reportažus (2013 m. sausio 22 d. Sprendimas *Sky Österreich*, C-283/11).



---

**APLINKOS APSAUGA**

**Teisingumo Teismas dažnai nagrinėja su aplinka susijusias temas, nes Europos Sąjunga yra priėmusi daug šios srities dokumentų. Teisingumo Teismas jau sprendė dėl daugybės gyvūnų rūšių (paukščių vėžlių, žiurkėnų, lūšių, etc.) apsaugos, dėl atliekų tvarkymo ir miesto nuotekų valymo, dėl azoto dioksido ribinių verčių laikymosi, dėl prekybos iš ruonių gautais produktais taisyklių ir dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų.**

Vykdam vadinamąją „dvigubo įsipareigojimų neįvykdymo“ procedūrą (kai valstybė narė nepaiso dėl jos priimto pirmo teismo sprendimo), Teisingumo Teismui kartais teko nustatyti itin dideles finansines sankcijas valstybėms narėms, kurios nepaisė jo sprendimų aplinkos apsaugos srityje. Didžiausia vienkartinė suma (40 milijonų eurų) 2014 m. skirta Italijai už Sąjungos atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimą ([2014 m. gruodžio 2 d. Sprendimas Komisija / Italija, C-196/13](#)). Didžiausia periodinė bauda (57,77 milijonų eurų už kiekvieną šešių mėnesių laikotarpį, kol įvykdys įsipareigojimą) 2005 m. skirta Prancūzijai už tai, kad ji nevykdė tinkamos kai kurių žuvų žvejybos kontrolės (Sąjungos reikalaujamo minimalaus dydžio europinių jūrų lydekų; [2005 m. liepos 12 d. Sprendimas Komisija / Prancūzija, C-304/02](#)).









EUROPOS SAJUNGOS  
TEISINGUMO TEISMAS

---

Komunikacijos direktoratas  
Elektroninių leidinių ir spaudos skyrius

2017 m. birželio mėn.

